

Sygn. akt VIII U 1761/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 maja 2017 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Dorota Stańczyk

Protokolant sądowy Agnieszka Goluch

po rozpoznaniu w dniu 10 maja 2017 roku w Lublinie

sprawy R. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o prawo do emerytury

na skutek odwołań R. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 29 stycznia 2015 roku znak (...)

z dnia 28 lutego 2017 roku znak (...)

zmienia zaskarżone decyzje i ustala R. M. prawo do emerytury od dnia (...)roku.

Sygn. akt VIII U 1761/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 stycznia 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L., odmówił R. M. prawa do emerytury na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2013 roku, poz. 1440 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U z 1983 roku, Nr 8, poz. 43 ze zm.). W uzasadnieniu organ emerytalny wskazał, iż odmawia ustalenia prawa do emerytury z uwagi na to, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku nie udowodnił wymaganego 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze oraz 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego (decyzja – k. 21 t. I akta emerytalne).

W odwołaniu R. M. domagał się zmiany powyższej decyzji poprzez przyznanie prawa do emerytury oraz wskazał, iż pracował w warunkach szczególnych w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w R. w okresie od dnia 11 września 1973 roku do dnia 31 lipca 1991 roku na stanowisku spawacza (odwołanie – k. 2 – 6 akta sprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ emerytalny wnosił o jego oddalenie argumentując jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie – k. 23 - 24 a.s.).

Kolejną decyzją z dnia 28 lutego 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. ponownie odmówił R. M. prawa do emerytury na podstawie w/w przepisów. Organ emerytalny ustalił wnioskodawcy ogólny staż pracy wynoszący 25 lat, zaś decyzja odmowna wydana została z uwagi na nieudowodnienie przez wnioskodawcę 15-letniego okresu składkowego i nieskładkowego (decyzja – k. 18 t. II a.e.).

W odwołaniu R. M. ponownie domagał się zmiany decyzji poprzez przyznanie prawa do emerytury oraz wskazał, iż pracował w warunkach szczególnych w okresie od dnia 11 września 1973 roku do dnia 31 lipca 1991 roku w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w R. (odwołanie – k. 155 – 158 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ emerytalny wnosił o jego oddalenie argumentując jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie – k. 161 a.s.).

Postanowieniem z dnia 24 kwietnia 2017 roku Sąd zarządził połączenie spraw z powyższych odwołań do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia (postanowienie k, 163 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

R. M., urodzony (...) w dniu 14 stycznia 2015 roku złożył wniosek o emeryturę. W jego treści zawarł oświadczenie o tym, że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego (wniosek o emeryturę - k. 1 – 5 a.e.).

Na podstawie dokumentów przedłożonych wraz z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury oraz zgromadzonych w aktach, organ rentowy decyzją z dnia 29 stycznia 2015 roku ustalił wnioskodawcy na dzień 1 stycznia 1999 roku łączny okres podlegania ubezpieczeniom w wymiarze 24 lat, 10 miesięcy i 18 dni tj. 24 lat, 9 miesięcy i 28 dni okresów składkowych i 20 dni okresów nieskładkowych. Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy żadnego okresu do stażu pracy w warunkach szczególnych (decyzja – 21 t. I a.e., karta przebiegu zatrudnienia – k. 20 a.e.).

Wobec złożenia dodatkowej dokumentacji przez wnioskodawcę, organ rentowy decyzją z dnia 28 lutego 2017 roku wydał kolejną decyzję, na podstawie której ustalił wnioskodawcy na dzień 1 stycznia 1999 roku łączny okres podlegania ubezpieczeniom w wymiarze 25 lat tj. 24 lat, 9 miesięcy i 28 dni okresów składkowych, 20 dni okresów nieskładkowych oraz 2 lata, 8 miesięcy i 1 dzień okresów uzupełniających. Organ rentowy ponownie nie zaliczył wnioskodawcy żadnego okresu do stażu pracy w warunkach szczególnych (decyzja – k. 18 t. II a.e.).

W uzasadnieniu decyzji Zakład wskazał, iż nie uwzględnił jako pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia skarżącego w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) jako pracy tym charakterze, ponieważ w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach pracodawca nie określił przynależności resortowej oraz nie podał stanowiska z przyporządkowaniem wykazu, działu, pozycji i punktu stosownego rozporządzenia resortowego (decyzja – k. 18 t. II a.e.).

R. M. ukończył szkołę zawodową w dniu 20 czerwca 1973 roku, zaś od dnia 11 września 1973 roku został zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku ślusarz spawacz (świadectwo pracy – k. 17 a.s., świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach – k. 16 a.s., zeznania wnioskodawcy – k. 36 v. – 37 a.s., 84 v. – 85 a.s. oraz 171 -172 a.s.).

Ubezpieczony od początku zatrudnienia w w/w zakładzie pracy wykonywał obowiązki spawacza , wykonując spawanie elektryczne. W początkowym okresie zatrudnienia pracodawca nie wymagał od pracowników wykonujących prace spawalnicze posiadania książeczki spawacza. Wnioskodawca książeczkę spawacza posiada od dnia 24 stycznia 1978 roku (książeczka spawacza,k. 109 a.s., zeznania wnioskodawcy –k.171 -172 a.s., zeznania świadka K. S. k. 85 v. – 86 a.s., zeznania świadka L. B. – k. 86, 86 v.a.s.).

Wskazane przedsiębiorstwo zajmowało się produkcją szaf BHP, pojemników na odkuwki oraz szaf biurowych. Wnioskodawca pracował w systemie zmianowym od godziny 6.00 do godziny 14.00 lub od godziny 14.00 do godziny 22.00. Na jednej zmianie pracowało 3-4 spawaczy. Ubezpieczony swoje obowiązki wykonywał na hali, gdzie miał

stanowisko pracy. Skarżący pracował w odzieży ochronnej oraz ochronnych okularach. Spawanie wykonywane było przy użyciu spawarki B. (zeznania wnioskodawcy – k. 171 -172 a.s., zeznania świadka K. S. k. 85 v. – 86 a.s., zeznania świadka L. B. – k. 86 86 v.a.s.).

W skład brygady, w której pracował wnioskodawca wchodził spawacze oraz pomocnicy spawaczy - ślusarze. Pomocnicy spawacza przytrzymywali elementy, które ubezpieczony spawał. R. M. w ramach swoich obowiązków spawał szafy BHP, szafy biurowe, pojemniki oraz konstruktory. Spawanie odbywało się na posadzce. Dziennie wnioskodawca spawał 7-8 szaf o wysokości 1,70 m. Ponadto ubezpieczony spawał z blachy pojemniki na odkuwki (zeznania wnioskodawcy – k. 171 -172 a.s., zeznania świadka K. S. k. 85 v. – 86 a.s., zeznania świadka L. B. – k. 86 86 v.a.s.).

W trakcie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) R. M. odbywał zasadniczą służbę wojskową w okresie od dnia 29 października 1974 roku do dnia 9 października 1976 roku, zaś po jej zakończeniu w ciągu 30 dni ponownie podjął zatrudnienie we wskazanym przedsiębiorstwie oraz wykonywał do końca swojego zatrudnienia te same obowiązki spawacza jak w okresie przed odbyciem służby wojskowej (świadczenie pracy – k. 17 a.s., zeznania wnioskodawcy – k. 36 v. – 37 a.s., 84 v. – 85 a.s. , 171 -172 a.s.).

Stosunek pracy wnioskodawcy w wyżej wymienionym zakładzie pracy uległ rozwiązaniu na mocy porozumienia stron z dniem 31 lipca 1991 roku (świadczenie pracy – k. 17 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane dowody. Za wiarygodne Sąd uznał zeznania złożone przez wnioskodawcę uznając je za jasne, pełne, logiczne, spójne z zeznaniami świadków oraz analizą dowodów w postaci dokumentów.

Przystępując do oceny dowodów osobowych należy stwierdzić, że przesłuchani w sprawie świadkowie to osoby obce dla wnioskodawcy. Byli oni jego współpracownikami w okresie zatrudnienia w w/w zakładzie pracy i mieli bezpośredni wgląd i styczność z wykonywanymi przez niego czynnościami.

Wskazani świadkowie dysponowali niezbędnymi wiadomościami w zakresie charakteru czynności wykonywanych przez wnioskodawcę, jego obowiązków, warunków zatrudnienia. Zeznania świadków są logiczne i spójne, korelują ze sobą i z zeznaniami skarżącego. W związku z powyższym Sąd obdarzył w całości wiarą zeznania zeznających w sprawie świadków.

W świetle powyższych ustaleń należało stwierdzić, że również zeznania skarżącego złożone w trybie art. 299 k.p.c., w powyższym zakresie zasługują na pełne uwzględnienie.

Sąd obdarzył wiarą zgromadzone w sprawie dowody nieosobowe w postaci dokumentów. Ich treść nie była kwestionowana przez żadną ze stron, nie budziły one również wątpliwości Sądu. Na podstawie tych dokumentów w powiązaniu z zeznaniami wnioskodawcy i świadków, możliwe było ustalenie okresów pracy i zakresu obowiązków skarżącego. Należy podnieść, że brak było możliwości dostarczenia dokumentacji pracowniczej wnioskodawcy. Zarówno Archiwum (...) Urzędu Wojewódzkiego w B., jak też Archiwum Urzędu Miasta R. oraz Archiwum L. Urzędu Wojewódzkiego w L. przekazały informację że, (...) Przedsiębiorstwo Produkcji (...) nie przekazało do tych archiwów akt osobowych wnioskodawcy(pisma, k.73, 83,95 a.s.).Świadek L. B. zeznała, że on również nie odnalazł swojej dokumentacji pracowniczej z okresu pracy w tym Zakładzie, że akta te gdzieś zaginęły (k. 86v.)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie R. M. jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Ubezpieczeń (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 roku, poz. 887), mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym

w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat. Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przepis art. 32 ust. 2 cytowanej ustawy stanowi, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których osobom wymienionym w ust. 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (art. 32 ust. 4 ustawy).

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Według § 3 cytowanego rozporządzenia okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jednocześnie przepis § 1 ust. 2 rozporządzenia stanowi, że właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

Bezspornym jest, że skarżący nie był i nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, ukończył obniżony do 60 lat wiek emerytalny i na dzień 1 stycznia 1999 roku legitymował się co najmniej dwudziestopięcioletnim stażem pracy. Ponadto w toku niniejszego postępowania organ rentowy wydał w dniu 28 lutego 2017 roku decyzję, na podstawie której ustalono wnioskodawcy ogólny staż pracy wynoszący łącznie 25 lat.

Dokonując oceny, czy pracę wnioskodawcy można zakwalifikować jako pracę w szczególnych warunkach należy podkreślić, że R. M. występując do organu rentowego o przyznanie świadczenia złożył świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, które zostało zakwestionowane przez organ rentowy z przyczyn formalnych.

W ocenie Sądu taka sytuacja nie może dyskwalifikować możliwości ubiegania się o przedmiotowe świadczenie. Należy mieć bowiem na uwadze, że nawet brak stosownej dokumentacji nie oznacza sam w sobie, że pracownik nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Obowiązek sporządzenia odpowiadającego wymogom świadectwa obciąża pracodawcę, w związku, z czym wyciąganie jakichkolwiek negatywnych konsekwencji z nieścisłości w nim zawartych wobec pracownika byłoby dla niego nazbyt krzywdzące.

W postępowaniu sądowym nie znajdują zastosowania ograniczenia w zakresie dopuszczalnych źródeł dowodowych, ustanowione na potrzeby postępowania przed ZUS, a wynikających z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalne – rentowe (Dz. U. z 2011 roku, Nr 237, poz. 1412). Zasadniczym bowiem celem postępowania sądowego jest rozstrzygnięcie sprawy po dostatecznym, wszechstronnym wyjaśnieniu jej okoliczności spornych. Ułatwia to art. 473 k.p.c, który wprost stanowi,

iż w postępowaniu przed sądem w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i przesłuchania stron.

Powyższe oznacza, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 roku, sygn. III UZP 6/84; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 roku, sygn. III UZP 48/84; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 roku, sygn. H UKN 186/97; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 29 stycznia 2013 roku, sygn. III AUa 808/12). Z przedstawionym poglądem i wynikającymi z niego wnioskami Sąd Okręgowy w pełni się zgadza. W konsekwencji ustalenie przez Sąd w toku postępowania odwoławczego, że dana praca była wykonywana w szczególnych warunkach jest wystarczającą podstawą do uznania wykonywanej pracy za pracę tego rodzaju.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe, w którym Sąd oparł się na dokumentach znajdujących się w aktach ZUS oraz zeznaniach skarżącego i zeznaniach świadków pozwoliło ustalić w sposób pewny, że wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracę w warunkach szczególnych będąc zatrudnionym w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) od dnia 11 września 1973 roku do dnia 31 lipca 1991 roku (17 lat, 10 miesięcy i 20 dni).

Czynności wykonywane przez wnioskodawcę w w/w zakładzie pracy opisane zostały w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w wykazie A, dziale XIV, poz. 12 tj. „prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorowym”.

Odnośnie uznanych okresów pracy, jako pracy w warunkach szczególnych, należy podkreślić, że Sąd Okręgowy w pełni aprobuje stanowisko Sądu Najwyższego, które nakazuje przy ustalaniu, czy praca wykonywana była w warunkach szczególnych, kierować się przede wszystkim rzeczywistym zakresem obowiązków, a nie nazwą stanowiska pracy (por. wyrok z dnia 19 maja 2011 roku, sygn. III UK 174/10, wyrok z dnia 9 marca 2010 roku, sygn. I UK 324/09; wyrok z dnia 8 czerwca 2011 roku, sygn. I UK 393/10). Nie ma zatem znaczenia fakt, że wnioskodawca formalnie miał powierzone stanowisko pracy, które nie zostało wymienione w wykazie stanowiącym załącznik do odpowiedniego aktu resortowego skoro ustalono, że faktycznie świadczył on pracę zaliczaną do wykonywanych w szczególnych warunkach na podstawie przepisów cytowanego rozporządzenia Rady Ministrów oraz aktu resortowego.

Zaliczeniu do okresu pracy wnioskodawcy w szczególnych warunkach podlega również okres odbywania przez niego służby wojskowej. R. M. będąc zatrudnionym w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w dniu 29 października 1974 roku rozpoczął odbywanie zasadniczej służby wojskowej, którą zakończył z dniem 9 października 1976 roku. Następnie zgłosił swój powrót do pracy w ciągu 30 dni od zakończenia tej służby oraz podjął pracę na dotychczas zajmowanym stanowisku, na którym wykonywał zatrudnienie w szczególnych warunkach (§ 5 ust. 1 w zw. z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 roku w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin, zgodnie z rozporządzeniem zmieniającym z 20 marca 1975 roku, Dz. U. z 1975 roku, nr 10, poz. 61, wydanego na podstawie art. 108 ustawy z 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, Dz. U. z 1967 roku, nr 44, poz. 220 ze zm.).

Uznając wyżej wskazane okresy jako okresy pracy w warunkach szczególnych ustalono, że łącznie przekraczają one ustawowo wymagany próg pracy w tychże warunkach wynoszący 15 lat (staż pracy w warunkach szczególnych łącznie wynosi 17 lat, 10 miesięcy i 20 dni).

W związku z powyższym należy uznać, iż R. M. spełnił wszystkie przesłanki niezbędne do ustalenia mu prawa do emerytury na podstawie omówionych przepisów. Prawo do świadczenia zostało ustalone od dnia (...) roku, to jest od dnia ukończenia przez wnioskodawcę 60 roku życia.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i na mocy wyżej wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.